

Web akadálymentességi kisokos 3. részének teljes szövegű átirata

A nyitóképen a Kormányzati Informatikai Fejlesztési Ügynökség (KIFÜ) neve és logója, valamint a „Web akadálymentességi kisokos – 3. rész: Mit jelent az akadálymentes hozzáférhetőség?” főcím, és az „Előadó: Szántai Károly, web akadálymentességi szakértő” szöveg látható. A videó alatt végig az előadó hangja hallható.

A következő képen a „Hozzáférhetőség” szöveg olvasható. Mellette egy fotó látszik, amin egy férfi laptopon internetezik.

Előadó: A szórakozási lehetőségeket leszámítva, az emberek jellemzően azért látogatnak el egy weboldalra, hogy információkhoz jussanak, illetve különböző online szolgáltatásokat vegyenek igénybe. Amikor azt mondjuk, hogy valamilyen tartalomhoz vagy szolgáltatáshoz webes hozzáférést biztosítunk, akkor ne csak arra gondoljunk, hogy az a valami ott van a weben, és aki akarja, az szabadon, vagy esetleg jelszó megadásával bármikor elérheti. A hozzáférhetőség fogalma ennél sokkal több dolgot foglal magában.

A következő képen a „Tartalomból információ” szöveg olvasható. Mellette egy fotó látszik, amin valaki egy lépcsőn halad felfelé.

Előadó: Egy ember számára a weben elhelyezett tartalom csak több lépésben alakulhat át hasznos információvá. Minden olyan tényezőt, ami a tartalom elérését, és információvá válását megnehezíti vagy lehetetlenné teszi, akadálnak tekintünk.

A következő képen az „Észlelhetőség” szöveg olvasható. Mellette egy fotó látszik, amin egy fejhallgatót viselő férfi ül a számítógép előtt.

Előadó: Az információ akadálymentes hozzáférhetőségének első feltétele az, hogy az illető észlelje a tartalmat. Mivel nem tudhatjuk, hogy egy adott pillanatban melyik érzékszervét tudja vagy akarja használni, ezért a tartalomnak láthatóan, hallhatóan, és tapinthatóan is meg kell tudnia jelenni. Ráadásul úgy, hogy a tartalom információértéke, jelentése, más tartalmakkal való összefüggése ne vesszen el. Ha a tartalom kizárólag látással, vagy kizárólag hallással érzékelhető, akkor az biztosan akadályt jelent azoknak, akik nem ezt az érzékszervüket használják.

A következő képen a „Jól észlelhető tartalom” szöveg olvasható. Mellette egy fotó látszik, amin egy homályos képernyőjű laptop van.

Előadó: Az is akadály, ha a tartalom ugyan több módon is meg tud jelenni, de az adott módokat tekintve nem érzékelhető jól. Vagyis nem jól látható, vagy nem jól hallható. Természetesen eléggé relatív, hogy ki mit ért jól érzékelhetőség alatt. Ez függhet az adott ember biológiai képességeitől, korától, vagy attól is, hogy éppen milyen környezetben, milyen eszközzel internetezik. Például egy idős ember számára biztosan mást jelent a jól látható, mint egy tinédzsernek. De könnyen fordulhat a kocka, hiszen olyan szituáció is elképzelhető, amikor a tinédzser a nyári napsütésben, az okostelefonján rosszabbul látja a weboldal tartalmát, mint az az idős ember, aki ugyanazt egy beárnyékolt szobában, nagy monitoron nézi.

A következő képen a „Minimális követelmények” szöveg olvasható. Mellette egy fotó látszik, amin egy nő az okostelefonját használja, és az okostelefon képernyőjén tükröződik a napsütés.

Előadó: Ugyan a jól érzékelhetőség szintje valóban relatív, mégis meghatározhatók olyan minimális szintek, illetve követelmények, amelyek teljesülése esetén várhatóan senkinél sem lesz probléma az észlelhetőség. Ha például a weboldalon megjelenő szöveg kontrasztaránya minimum 4,5 : 1-hez, akkor a láthatóság egy nyári napsütésben mobilozó tinédzsernek, egy színtévesztő fiatalnak, egy szemüveges középkorúnak, vagy egy idős nyugdíjasnak is megfelelő lehet.

A következő képen az „Érthetőség” szöveg olvasható. Mellette egy művészi fotómontázs látszik, amin egy nő fejére rá van vetítve egy hálózati ábra.

Előadó: Az akadálymentes hozzáférhetőség következő feltétele, hogy az illető meg is értse az általa észlelt tartalmat, mert csak az így létrejövő információt tudja felhasználni a saját igényeinek kielégítésére. Az érthetőséghez például nagyban hozzájárul, ha a tartalom közérthetően van megfogalmazva. Semmilyen tartalom nem válhat információvá, ha nem észlelik, és nem értik azok, akiknek szól. Például egy közcélú weboldalnál kiemelten fontos, hogy minden állampolgár észlelje, és megértse a közétett tartalmat. Ellenkező esetben nagyon sokakhoz nem fog eljutni az információ, ami sem az adott szervezetnek, sem az állampolgároknak nem jó.

A következő képen a „Működtethetőség” szöveg olvasható. Mellette egy fotó látszik, amin valaki a laptop billentyűzetét nyomogatja.

Előadó: A web egy interaktív médium, ami azt jelenti a felhasználói nem csak passzív befogadók, hanem aktívan befolyásolhatják azt is, hogy mikor és milyen tartalmat kérnek le, illetve mikor és hova navigálnak. Az online szolgáltatások esetén ez még azzal is kiegészül, hogy adatokat, vagy saját tartalmakat is megadhatnak, illetve elküldhetnek. A web hozzáférhetőség fogalmába éppen ezért azt is beleértjük, hogy bárki, a saját képességeitől, vagy az internetezésre használt eszközétől függetlenül is működtetni tudja a felkínált interakciós lehetőségeket. Ebből a szempontból minden olyan tényezőt, ami a felhasználói felületre elhelyezett interaktív komponensek használatát, illetve a tartalmak közötti navigációt megnehezíti vagy lehetetlenné teszi, szintén akadálynak tekintünk.

A következő képen a „Működtethetőség” szöveg olvasható. Mellette egy fotó látszik, amin egy számítógépes egérkurzor van.

Előadó: Például ilyen akadály az, amikor egy interaktív komponens kizárólag úgy működtethető, hogy a felhasználónak rá kell vinnie az egérkurzort. Ez a komponens szinte biztosan használhatatlan lesz azok számára, akik nem egérrel, hanem például érintőképernyős eszközzel, hangvezérléssel, vagy kizárólag billentyűzettel navigálnak.

A következő képen „Az interakció támogatása” szöveg olvasható. Mellette egy fotó látszik, amin egy weboldal regisztrációs űrlapja van.

Előadó: Az interaktív komponensek hozzáférhetősége kapcsán a már megismert észlelhetőségi, és érthetőségi feltételekről se feledkezzünk meg. Ez azt jelenti, hogy nem csak a komponens működtetéséről, de az észlelhetőségéről, és az érthetőségéről is gondoskodnunk kell. Ha a felhasználó nem észlel egy adott komponenst (például egy linket, egy gombot, vagy egy űrlapmezőt), illetve nem érti, hogy az adott kontextusban ez pontosan milyen célt szolgál, mit is csinál, akkor nem tudja, vagy nem fogja működtetni azt, még akkor sem, ha egyébként erre lehetősége lenne. Amikor egy online szolgáltatásban a felhasználónak adatokat is meg kell adnia, akkor nagyon fontos, hogy a szolgáltatás a hibamentes adatbevitelben is támogassa őt. Minden pillanatban észlelnie és értenie kell, hogy az adatbevitelre szolgáló űrlap egyes mezőiben pontosan milyen adatokat, milyen formában, és miért kell megadnia. Ehhez többek között megfelelő űrlapelemek, címkék, közérthető instrukciók, és egyéb, a bevitt támogató megoldások szükségesek. Amennyiben hibát vétett, akkor észlelhető és érhető hibaüzenetet kell kapnia, amiben a hiba korrekciójához szükséges segítség is szerepel.

A következő képen a „Robusztusság” szöveg olvasható. Mellette egy fotó látszik, amin egy stabil acélszerkezetű felhőkarcoló van.

Előadó: Végül, de nem utolsósorban a web hozzáférhetőséghez az is hozzátartozik, hogy webes tartalmak és szolgáltatások informatikai, webfejlesztési szempontból is kellően stabil, robusztus lábakon álljanak. Erre azért van szükség, hogy a különböző böngészőeszközök most is, és a jövőben is megbízhatóan értelmezhessek és továbbíthassák az online tartalmakat. A szabványoktól, protokolloktól való eltérés veszélyeztetheti a kompatibilitást, és ezzel együtt a hozzáférhetőséget is.

A videó záróképén a KIFŰ logója, és „A magyarországi digitalizáció szolgálatában” jelmondata látható.